

Rettsmedisinsk institutt

10. september 2008

Deres ref. 200705683

HØRING – NOU 2007:7 – FRITZ MOEN OG NORSK STRAFFERETTSPLEIE

Rettsmedisinsk institutt (RMI) er i skriv av 30.06.2008 fra Det kongelige justis- og politidepartement bedt om å avgi en høringsuttalelse i denne saken.

I skrivet fra departementet sammenfattes Mæland-utvalgets redegjørelser og vurderinger i til sammen 16 anbefalinger. Det er særlig 4 av de 16 anbefalingene som er av interesse og viktighet for de sakkyndige ved Rettsmedisinsk institutt. Dette er anbefaling nr 7, 9,10 og 11.

Av disse fire er det først og fremst til anbefaling nr. 9 (*spørsmål om det bør vurderes å endre regler ved oppnevning av sakkyndig*) og anbefaling nr. 10 (*spørsmål om det bør lovfestes at både retten og politiet/påtalemyndigheten bør pålegges å utforme skriftlig mandat og eventuelt tilleggsmandat til sakkyndige*) at departementet ber om kommentarer. Når det gjelder anbefaling nr. 7 og 11, anser departementet at de anbefalinger som er kommet fra utvalget allerede er fulgt opp.

Anbefaling nr. 9 Regler for oppnevning av sakkyndige

Er det rimelig at sakkyndige oppnevnt av politi/påtalemyndighet ikke skal kunne oppnevnes av retten fordi vedkommende kan oppfattes som inhabil?

Mæland-utvalget anser det som viktig å svekke båndene mellom politi og sakkyndig. Men gjelder det for alle sakkyndige? I følge Mæland-utvalget var NOU 2001:12 mest opptatt av de psykiatrisk sakkyndige. Når det gjelder de sakkyndige ved RMI (rettspatologer og rettsgenetikere) er det vanskelig og nærmest faglig uforsvarlig hvis retten ikke skal kunne bruke ekspertisen til den som faktisk har utført obduksjonen eller den genetiske analysen. Dersom man skal tilstrebe endringer i dagens ordninger, bør man skille mellom fagområdene. Det bør ikke innføres endringer som gjør at en sakkyndig oppnevnt av politiet aldri kan

oppnevnes av retten. Mæland-utvalget foreslår at problemet kan ”løses” ved en organisatorisk endring; nemlig at politiet kan henvende seg til en uavhengig instans med kompetanse til å vurdere hvem som er kvalifisert til å utføre oppdraget, for eksempel Den rettsmedisinske kommisjon (DRK). RMI vil foreslå at institusjoner opprettet for å yte rettsmedisinske tjenester, som for eksempel Rettsmedisinsk institutt ved Universitetet i Oslo, kan være adressat når politi/påtalemyndighet har behov for den sakkyndige rettsmedisinske kompetanse som institusjonen har til rådighet. I prinsippet vil da institusjonen, som i seg selv er organisatorisk uavhengig av politi og påtalemyndighet, motta oppdraget og delegere dette, inklusive mandatet, til en eller flere av sine sakkyndige. På denne måten vil man svekke de direkte bånd mellom politi/påtalemyndighet og de enkelte sakkyndige.

I NOU 2001:12 (Rognum-utvalget) foreslås forskjellige varianter for organisering av rettsmedisinsk sakkyndighet, hvorav modell c i det alt vesentlige er identisk med Hareide-utvalgets (Rapport til politidirektoratet 29. september 2006) forslag om å opprette et eget Statens rettsakkyndige institutt. Dersom det på sikt velges en slik modell, vil det være naturlig at dette landsdekkende instituttet får de veiledningsoppgaver overfor retten som etterlyses i Mæland-utvalgets innstilling. Det vil også sikre at DRK forblir en uavhengig kvalitetssikrer av rettsmedisinske erklæringer som skal benyttes i retten. Man unngår en ”bukken og havresekken”- situasjon der DRK først gir råd om valg av sakkyndige for deretter å skulle godkjenne deres erklæringer.

Der politi/påtalemyndighet har behov for sakkyndighet som ikke er ”huset” i en uavhengig institusjon, antar vi likevel at Den rettsmedisinske kommisjon kan være den institusjon som har oversikt over kvalifiserte sakkyndige.

Anbefaling nr. 10 Pålegg om å utforme skriftlig mandat

Når det gjelder anbefaling nr, 10 er RMI enig med Mæland-utvalget og departementet i at det er uheldig at det ikke er gitt regler om krav av utforming av mandat. RMI er av den oppfatning at både mandat og eventuelt tilleggsmandat bør være skriftlig og fortrinnsvis foreligge allerede i etterforskningsfasen. Også spørsmål til de sakkyndige som kommer opp i senere faser bør være formulert skriftlig. Dette gjelder også for nye spørsmål og problemstillinger den sakkyndige blir presentert for under selve rettssaken.

Når det gjelder innholdet i mandatet og nærmere regler for utforming, vil RMI anføre at det er viktig at det i mandatet fremkommer en klar problemstilling, samt om det er spesielle premisser som oppdragsgiver vil ha lagt til grunn ved den sakkyndige uttalelsen.

Oppdragsgiver skal alltid sørge for at den sakkyndige får det underlagsmateriale som retten vil at vurderingene skal baseres på.